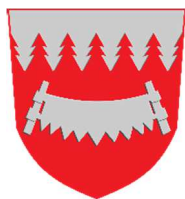

Ehdotus
Liite nro 2
Khall 29.3.2021 § 93

Liite nro 3
Valt 23.4.2021 § 15

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA VUOTEEN 2025

Taivalkosken kunta

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	2
2	LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAUSTAA	5
3	TAIVALKOSKI	6
	3.1.Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin nykytila	6
4	LASTENSUOJELUSUUNNITELMA	12
	4.1.Ennalta ehkäisevät ja varhaisen tuen lapsiperhepalvelut ..	12
	4.2.Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu	15
	4.2.1 Valtakunnallinen lastensuojelutilasto	16
	4.2.2 Taivalkosken lastensuojelun tilanne	16
5	LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEET	18
6	SEURANTA JA ARVIOINTI	19
	LÄHTEET	20

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

1 JOHDANTO

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen perustuu 1.1.2008 voimaan tullleen Lastensuojelulain (417/2007) 12 pykälään, jossa kunnat veloitetaan laatimaan suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Lain mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy suunnitelman sekä seuraa ja arvioi sen toteuttamista vähintään kerran valtuustokauden aikana. Valtuuston tulee ottaa suunnitelman toteuttaminen huomioon kunkin vuoden talous- ja toimintasuunnitelmassa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä kunnassa. Kunnan luottamushenkilöt saavat kokonaisvaltaisen käsityksen lasten, nuorten ja lapsiperheiden kasvuoloista sekä resursseista, joita tarvitaan heidän hyvinvointinsa turvaamiseksi. Suunnitelman on tarkoitus ohjata kunnan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi- ja lastensuojelupolitiikkaa.

Suunnitelma sisältää tietoja

- * lasten ja nuorten kasvuoloista
- * lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- * lastensuojelun tarpeesta kunnassa
- *lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta palvelujärjestelmästä
- *yhteistyön järjestämisestä eri toimijoiden välillä

Suunnitelman sisältö on laaja-alainen ja koskee lapsen ja nuoren kasvuoloja, niiden epäkohtien ehkäisemistä, vanhemmuuden tukea sekä lasten ja nuorten palveluja, sisältäen myös lastensuojelulain mukaisen lastensuojelusuunnitelman. Erilaiset lait ja asetukset kuten hallitusohjelma, perusopetuslaki, varhaiskasvatuslaki, terveydenhuoltolaki, lastensuojelulaki sekä nuorisoi-, liikunta- ja kulttuurilaki määrittelevät lasten- ja nuorten hyvinvointiin liittyviä asioita.

Terveydenhuoltolain (2011) yhtenä painopisteenä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, joka tulossa olevan sote-uudistuksen ja valtakunnallisen lapsiperheiden muutosohjelman mukaan on jatkossa kuntien vastuualuetta yhteistyössä maakunnallisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa.

Laki velvoittaa kuntia varaamaan riittävät resurssit ennaltaehkäisyyn sekä erityisen tuen ja tutkimuksen tarpeen varhaiseen tunnistamiseen. Neuvolatoimintaa, suun terveydenhoitoa sekä

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa koskeva Valtioneuvoston asetus määrittelee tarkasti palvelujen sisältöä, niihin varattavia resursseja ja tehtävien terveystarkastusten ajankohtia.

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistuksen ensimmäisen vaiheen lakimuutokset tulivat voimaan 1.8.2015. Lasten päivähoidosta annetun lain nimi muuttui varhaiskasvatuslaiksi, jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja korostetaan lapsen etua toiminnan järjestämisessä. Lakiin on kirjattu varhaiskasvatuksen tavoitteet ja erityisesti siinä painotetaan lasten sekä huoltajien osallisuutta ja vaikuttamista.

Laissa edellytetään, että varhaiskasvatuksessa toimitaan yhdessä lapsen sekä vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi, tuetaan lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä, kehitetään lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistetään lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjataan eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetushallitus on laatinut normiohjaavat valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joiden pohjalta laaditaan paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat palveluntuottaja-, yksikkö-, ryhmä- tai toimintamuotokohtaisesti. Päiväkodissa ja perhepäivähoidossa jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Uudet varhaiskasvatussuunnitelmat oli kunnissa otettava käyttöön 1.8.2017.

Perusopetuslain (26a§) mukaan lapsen on osallistuttava ennen oppivelvollisuuden alkua vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Esiopetus toteutetaan esiopetussuunnitelman perusteiden ja sen mukaan laaditun seudullisen esiopetussuunnitelman pohjalta. Perusopetuksen opetussuunnitelmat on otettu käyttöön kaikilla vuosiluokilla. Lukion opetussuunnitelmauudistus on käynnissä ja uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2021. Oppivelvollisuusikä laajenee ikäluokka kerrallaan 1.8.2021 alkaen, minkä johdosta 2. asteen opiskelijoille tulee antaa ilmaiseksi oppikirjat, tietokone ja opiskelumateriaali. Lukiokoulutuksessa sähköisten ylioppilaskokeiden käyttö laajenee.

Nuorisolaki uudistui vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä lisätä nuorten osallisuutta, vaikutusmahdollisuuksia ja yhdenvertaisuutta. Nuorisolain mukaan kunnassa tulee olla nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, joka kattaa nuorten kannalta keskeisimmät toimijat; opetus-, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimi sekä työ- ja poliisi- ja puolustushallinnon edustajat. Nuorisolaissa säädetään edelleen myös etsivästä nuorisotyöstä. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva alle 29-vuotias nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Esi – ja perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelmien taustalla on **oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)**, jonka myötä Opetushallitus on tehnyt muutoksia esi – ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin oppilashuoltoon koskevan luvun osalta. Esi – ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättiin myös koulu-/yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelmien tekemisestä, jotka on kunnissa tehty peruskoulujen yhteisenä oppilashuoltosuunnitelmana ja/tai esiopetuksen yhteisenä oppilashuoltosuunnitelmana.

Oppilashuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.8.2014. Oppilashuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Yhteisöllistä oppilashuoltoon kehittää koulu- tai kuntakohtainen oppilashuoltoryhmä. Yksilökohtaista oppilashuoltoon varten muodostetaan tapauskohtainen asiantuntijaryhmä, joka käsittelee yksittäisen oppilaan tilannetta. Opiskelijahuollon yleisestä suunnittelusta ja kehittämisestä vastaavat kuntien monialaiset työryhmät. Esi – ja perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelmissa kuvataan oppilashuollon kokonaistarve ja oppilashuoltopalvelut. Suunnitelmassa kuvataan myös yhteisöllisen oppilashuollon ja yksilökohtaisen oppilashuollon käytänteet.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 12 §:n mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattava opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet, arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta. Suunnitelmaan on kirjattava myös keinot, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja opiskelijoiden varhaista tukea sekä tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista.

Nykyisen **sosiaalihuoltolain** (1301/2014) tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja ja vähentää sitä kautta korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Tavoitteena on myös madaltaa tuen hakemisen kynnystä järjestämällä sosiaalipalveluja muiden peruspalvelujen yhteydessä.

Samanaikaisesti tämän kunnallisen lasten ja hyvinvointisuunnitelman päivityksen kanssa on meneillään POPsote tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushanke maakunnan alueella. Lisäksi valtakunnallinen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) jatkuu edelleen. Valtakunnallisena tavoitteena on monialaisten perhekeskusten avulla varmistaa lapsille, nuorille ja perheille varhainen, oikea-aikainen matalan kynnyksen tuki arjessa. Lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuus on tavoitteena, samoin erityistason palveluiden jalkauttaminen alueille. Lisäksi digitaalisten palveluiden kehittämistyö on tavoitteena. Myös Taivalkoskella on tehty oma LAPE-hankkeen kehittämis- ja juurruttamissuunnitelma, jonka sisältö on huomioitu lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteissa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

2 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAUSTAA

Edellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuoteen 2019 saakka. Uutta suunnitelmaa päivitettäessä selvitettiin taivalkoskelaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvuuksia ja haavoittuvuuksia niin lasten ja nuorten kuin työntekijöidenkin näkökulmasta. Kouluterveyskyselyn tilastot on myös huomioitu lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa arvioitaessa. Työssä hyödynnettiin lisäksi lapsi- ja perhepalveluille tehtyä juurruttamissuunnitelmaa (LAPE). Suunnitelma on tehty kunnan eri hallinnonalojen yhteistyönä.

Edellinen suunnitelma sisälsi toimialakohtaisia tavoitteita, joiden toteutumista seurattiin vuosittain. Pää tavoitteina tuolloin oli lasten, nuorten ja perheiden liikunta, nuorten ja perheiden osallistuminen ja aktiivisuus, lapset ja perheet erityisissä tilanteissa ja kannustavat kohtaamiset.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

3 TAIVALKOSKI

Kuntalain mukaan jokaisessa kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Taivalkosken kuntastrategian painopisteiksi on nostettu:

- 1) hyvinvoinnin edistäminen
- 2) elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen
- 3) talous- ja omistajapolitiikka
- 4) henkilöstöpolitiikka
- 5) palveluiden järjestäminen

3.1 Lasten ja nuorten ja perheiden hyvinvoinnin nykytila

Väestö ja elinolot

Taivalkoski on paikkakuntana kokoisekseen vireä, hyvin menestyvä maaseutupaikajä, jossa on runsaasti liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksia.

Taivalkoskella väestö on vähentynyt vuodesta 2016 seuraavasti: vuonna 2016 asukkaita oli 4 133 ja vuonna 2019 asukkaita oli 3 976. Vuonna 2017 Taivalkoskelle syntyi 30 vauvaa. Vuonna 2018 lapsia syntyi 23. Syntyvyys on siis laskenut. (Tilastokeskus, PxWeb-Tietokannat, 26.3.2020.)

Kunnan asukkaiden määrä vähenee vuosittain niin muuttotappion kuin pienenevien lapsi-ikäluokkienkin myötä. Kunnassa on siten yhä enemmän yhden hengen talouksia väestön ikääntymisen ja lapsiperheiden vähentymisen myötä. Viimeistään toisen asteen koulutuksen jälkeen nuoret usein muuttavat toisille paikkakunnille koulutuksen tai työpaikan vuoksi.

Kunnalle on pitkään ollut ominaista korkea työttömyysaste, joka on kuitenkin saatu laskemaan viime vuosien aikana. Taivalkosken kunnassa työttömyysprosentti oli maaliskuussa vuonna 2020 15,2 %.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Pohjois-Pohjanmaan vastaava luku oli 12,8 %. Työttömyys aiheuttaa haasteita perheiden toimeentulolle.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuslain mukaan kunnan tehtävä on huolehtia siitä, että varhaiskasvatusta on saatavissa perheiden tarpeen mukaan. Tarvittaessa varhaiskasvatusta järjestetään myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Laissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja korostetaan lapsen etua toiminnan järjestämisessä. Varhaiskasvatustoiminnan tavoitteet on säädetty laissa. Varhaiskasvatussuunnitelma uudistui ja siitä laadittiin paikallinen suunnitelma, jonka päivitetty versio on otettu käyttöön 1.8.2019.

Taivalkoskella yhteiskunnan järjestämää, valvomaan ja tukemaan julkista varhaiskasvatustoimintaa järjestetään tällä hetkellä viidessä ryhmäperhepäiväkodissa, hoitajien kotona (tai poikkeustapauksissa lasten kotona) järjestetyssä perhepäivähoidossa sekä esikoululaisten aamu- ja iltapäivähoidossa.

Varhaiskasvatusta leimaa tällä hetkellä entistä enemmän ennakkoinnin vaikeus, sillä valtakunnalliset muutokset ovat olleet suuria ja niiden vaikutusten arviointia on jatkossakin hyvin haasteellista tehdä. Nykyisin yhä useampi perhe tuo alle kouluikäisen lapsensa varhaiskasvatukseen. Jatkossa muutoksia tulee ja muun muassa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ollaan pienentämässä voimakkaasti. Mahdollisesti parin kolmen vuoden kuluttua toteutuva kaksivuotinen esikoulu muuttanee myös varhaiskasvatuksen toimintamalleja ja yhä useampi alle kouluikäinen lapsi tulee olemaan varhaiskasvatuksen piirissä.

Lapsen kasvun ja kehityksen havainnointiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Kasvua seurataan, arvioidaan ja tuetaan oikealla tavalla ja mahdollisiin muihin tuen tarpeisiin pyritään reagoimaan varhaisessa vaiheessa. Työntekijät havainnoivat lapsia arjessa, kirjaavat havainnot ja vasukeskustelun aikana havainnot käydään läpi vanhempien kanssa. Vasukeskustelujen pohjalta työntekijät koostavat yksikön ryhmävasun, jonka mukaan varsinainen toiminta suunnitellaan. Ryhmävasu on työväline, jonka avulla pedagogisen toiminnan toteutumista arvioidaan säännöllisesti ja arvioinnit siirtyvät seuraavan vuoden vasukeskusteluun. Vuoden 2018 alusta on kunnassa toiminut osa-aikainen varhaiskasvatuksen palveluohjaaja. Palveluohjaaja toimii lapsen kasvun ja kehityksen monialaisen tuen koordinaattorina ja järjestää tarvittavat moniammatilliset verkostot. Palveluohjauksen tavoitteena on, että lapsi saisi kasvuun ja kehitykseen oikeanlaisen tuen oikea-aikaisesti. Mahdollista tuen tarvetta ja tuen polkua mietitään ja suunnitellaan aina yhdessä lapsen huoltajien kanssa.

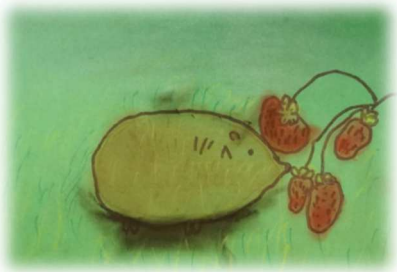
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

	4/2017	4/2018	4/2019
Varhaiskasvatukseen osallistuvat 0-6 vuotiaat lapset	132	138	137

Taulukko: Varhaiskasvatus

Koulutus ja siihen liittyvät palvelut

Perusopetuslain mukaan kunnan tehtävä on järjestää sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille maksutonta perusopetusta. Taivalkosken kunnan peruskoulussa tarjotaan opetus suunnitelman mukaista opetusta luokille 1–9.

Taivalkoskella on kaksi peruskoulua. Kirkonkylän peruskoulu on yhtenäiskoulu, jossa oppilasmäärä on lähes 400. Koulussa annetaan yleisopetuksen lisäksi erityisopetusta osa-aikaisena tai luokkamuotoisena. Hutun koulussa on hieman yli 50 oppilasta ja opetus tapahtuu yhdysluokissa. Hutun koulun erityisopetus on hoidettu luokanopettajan toimesta, jolla on erityisopettajan pätevyys. Kouluilla on koulunkäynninohjaajia yhteensä runsaat kymmenen.

oppilasmäärä	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Kirkonkylän koulu	256 + 138	243 + 139	233 + 136	201 + 147
Hutun koulu	54	48	53	49

Taulukko: Ennusteen mukaan oppilasmäärä vähenee hieman suunnitelmavuosina

Lukio on yleissivistävä 2. asteen oppilaitos, jonne on mahdollista pyrkiä oppivelvollisuuden suoritettuaan. Lukio antaa valmiudet jatkaa opintoja korkealla asteella (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) sekä lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Lukio kuuluu Pohjois-Pohjanmaan eLukio- verkostoon, jossa on mahdollista suorittaa opintoja niin päivälukiolaisilla kuin aikuisillakin. Lukio tekee myös yhteistyötä muiden kunnassa sijaitsevien oppilaitosten kanssa. Opiskelija voi suorittaa opintoja eLukiossa, Oulun seudun ammattioppilaitoksessa ja kansalaisopistossa. Myös harrastuksia hyväksytään lukion kursseiksi, esimerkiksi seurakunnan isoistoiminta ja urheiluseuratoiminta. Päätaloinstituutin tarjoamat kurssit ovat myös lukiolaisten saatavilla. Lukio tarjoaa sivukyliltä ja vieraspaikkakunnilta tuleville opiskelijoille ilmaisen asuntolapaikan, mikäli opiskelija sitä tarvitsee.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Uusi lukiolaki tuli voimaan 1.8.2019. Uudistus pitää sisällään lukiolain ja lukion toiminnallisen uudistamisen, ja sen tavoitteena on lisätä lukion vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle.

Keinoja edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi ovat muun muassa yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut sekä niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä entistä tiiviimpi yhteistyö korkeakoulujen kanssa.

Kansalaisopisto tarjoaa opetusta ja harrastusmahdollisuuksia mahdollisimman tasapuolisesti eri kohderyhmille ja ikäryhmille. Opiston opetusohjelmassa otetaan huomioon kuntalaisten toiveet sekä ajankohtaiset yleiset koulutustarpeet ja järjestetään niiden pohjalta koulutusta lukuvuoden mittaisina opintopiireinä sekä intensiivikursseina.

Opetusta suunnataan siten, että se tukee lasten ja nuorten tervettä kasvua. Lukiolaisilla on myös mahdollista ottaa opinto-ohjelmaansa soveltavina kursseina kansalaisopiston kursseja. Soveltavaksi kurssiksi lukeminen edellyttää lukion rehtorin hyväksymistä. Mikäli opiston kurssi luetaan lukion opiskelijalle soveltavaksi kurssiksi, on se opiskelijalle ilmainen.

Tuki koulussa

Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä, joka tarkastelee oppilaita ja opiskelijoita suhteessa lasten ja nuorten kasvuyhteisöjen kokonaisuuteen sekä tukee oppilasta hänen sosiaalisessa kasvussaan. Koulukuraattori toimii yhteistyössä oppilaan ja opiskelijan, hänen huoltajiensa, oppilasryhmien, opettajien, oppilashuollon asiantuntijoiden sekä muiden viranomaisten kuten sosiaalityöntekijöiden kanssa.

Koulukuraattorin asiakastyötä säätelee koululainsäädännön ohella muun muassa lastensuojelulaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolaki. Koulukuraattori noudattaa työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita. Koulukuraattorin tehtävät voivat liittyä yksittäisen oppilaan tukemiseen, koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tai oppilashuollon yhteistyöhön.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen, oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatko tutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen, kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta sekä oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset.

Psykologiseen työhön kuuluu ennaltaehkäisevä sekä kuntouttava lasten- ja koulupsykologinen työ. Koulupsykologinen työ sisältää oppilashuoltotyön, yksilölliset psykologiset tutkimukset ja terapian.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Työn kokonaisvaltaisena tavoitteena on osallistuminen taivalkoskelaisten perheiden hyvinvoinnin rakentamiseen yksilöllistä kasvua, vanhemmuutta ja perheen arvoja kunnioittaen.

Muut palvelut

Taivalkoskella kulttuuripalveluita tarjoaa Päätalokeskus, jossa toimii kansalaisopisto, Päätalo-instituutti, kirjasto sekä kulttuuripalvelut. Taivalkosken kunnan kulttuuripalvelut edistävät omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä asukkaiden hyvinvointia. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle, kokemiselle ja jakamiselle Taivalkoskella. Kulttuuripalvelut huolehtivat osaltaan lasten ja nuorten kulttuuri- ja taidekasvatuksesta järjestämällä muun muassa kulttuuritapahtumia, taide- ja kotiseutukasvatusta. Lapsille ja nuorille järjestetään vuosittain oma kulttuuriviikko, Naperoviikko.

Taivalkoskella on pieneksi paikkakunnaksi varsin monipuoliset mahdollisuudet harrastaa liikuntaa. Perusliikuntapaikkoja ovat muun muassa uimahalli, liikuntasalit, urheilukentät sekä liikunta- ja leikkipuistot. Kunnassa on useita paikkoja, joissa voidaan harrastaa perinteisistä poikkeavia lajeja esimerkkeinä seikkailupuisto ja melontakeskus.

Paikkakunnalla toimii muutamia aktiivisia urheiluseuroja, joiden toiminnassa on mukana säännöllisesti noin 200 alle 30-vuotiasta. 4H ja seurakunta järjestävät myös erilaista toimintaa lapsille ja nuorille. 4H ja Taivalkosken kunta mahdollistaa yhteistyössä nuorten kesätyöt. Vapaa-aikatoimi ja kansalaisopisto ovat aktiivisesti mukana kuntalaisten liikuttamisessa esimerkiksi erilaisten liikunnallisten ryhmien, kerhojen ja kilpailujen kautta. Vapaa-aikatoimella on lisäksi varsin kattava liikuntavälineistö, jonka välineitä voivat erilaiset ryhmät, koulut sekä yksittäiset lapset ja nuoret hyödyntää ilmaiseksi. Lasten ja nuorten harrastuneisuutta tuetaan maksuttomilla ja edullisilla liikuntamahdollisuuksilla.

Nuorisotyön toiminta-ajatuksena on tukea lasten ja nuorten kasvua sekä osallisuutta. Nuorisotyö pyrkii tarjoamaan mielekkäitä ajanviettotapoja sekä antamalla vaikuttamismahdollisuuksia nuorten asioihin kunnassamme. Lähtökohtana on siten lasten ja nuorten omien toiveiden huomioonottaminen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä heidän osallistaminen näihin toimintoihin. Näin pyritään tukemaan nuorten valmiuksia vastuunottoon ja tulevaisuuden rakentamiseen sekä ehkäisemään syrjäytymistä.

Nuorisotyön tavoitteena on olla mahdollisimman helposti lähestyttävää ja saavutettavaa. Nuorisotyön keskeinen toimintapiste on nuorisotilat, mutta työtä pyritään tekemään myös entistä enemmän muissa toimintaympäristöissä, missä nuoret aikaansa viettävät. Lasten ja nuorten toiveita ja näkökulmia pyritään hyödyntämään ja heitä myös täten osallistamaan. Lapsista ja nuorista koostuva organisoitu osallisuusryhmä on nuorisovaltuusto.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta (Nuorisolaki 20.8.2010/693.). Etsivä nuorisotyö tarjoaa maksutonta ohjaus- ja neuvontapalvelua 15–29 -vuotiaille nuorille.

Nuorten työpajatoiminta on tarkoitettu alle 29-vuotiaille nuorille. Toiminnalla pyritään parantamaan nuorten elämänhallintaa. Taivalkosken kunnan nuorten työpajassa työmenetelminä käytetään ryhmävalmennusta, työvalmennusta ja yksilövalmennusta. Pajatoiminta on tehokas yhteisöllinen väline nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn.

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Taivalkosken kirjastossa panostetaan erityisesti lasten ja nuorten kirjastotyöhön. Kirjasto tukee koulun kasvatus- ja opetustyötä. Kirjasto on tila, johon kaikki voivat tulla maksutta.

Muita havaintoja lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilasta

Kouluterveyskyselyiden mukaan taivalkoskelaiset lapset ja nuoret harrastavat aktiivisesti. Vähintään kerran viikossa harrastetaan joko omatoimista tai ohjattua liikuntaa. Pitkät välimatkat hankaloittavat osallistumista ohjattuun liikuntaan, minkä vuoksi omatoimisesti harrastetaan paljon.

Niska-hartiakipuja ja päänsärkyä koetaan viikoittain. Arkiaamuisin 31,6 % koululaisista jättää aamupalan väliin ja 19,7 % jättää koululounaan väliin. Valtaosa nuorista on raittiita, mutta päihteiden suhteen ollaan hyvin suvaitsevia ikätovereita kohtaan. Netti aiheuttaa jossakin määrin riippuvuutta.

Neljäs- ja viidesluokkalaiset lapset harrastavat paljon ja kokevat terveytensä hyväksi. Heistä 42,3 % harrastaa liikuntaa päivittäin, joka on vertailuarvoin nähden enemmän. Lapsista 26 % ei syö aamupalaa arkiaamuisin, päänsärkyä koetaan jonkin verran. Rungas netin käyttö vaikuttaa yöunen määrään ja syömiseen.

Lapset kokevat harrastusmahdollisuudet monipuolisiksi ja edullisiksi. Peruspalvelut koetaan riittäviksi, kuten myös koulu ja opiskelupalvelut. Koulu koetaan turvalliseksi ja kouluruoka sekä välipala hyväksi. Jatko-opiskelumahdollisuuksia toivottaisiin olevan enemmän, nuorten mielenterveyteen ja kiusaamiseen toivotaan nopeaa ja riittävän aikaista puuttumista. Erilaisia tapahtumia, leirejä ja kerhoja toivotaan lisää.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

4 LASTENSUOJELUSUUNNITELMA

4.1 Ennalta ehkäisevät ja varhaisen tuen lapsiperhepalvelut

Kunnan oppilashuoltoon kuuluvat kuraattorit (2) ja terveyskeskuspsykologi. He ovat keskeinen osa oppilashuoltoa ja tekevät monialaista yhteistyötä sekä koulujen henkilökunnan, kuntien varhaiskasvatuksen ja nuorisotoimen että sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Suurin osa työstä on yksilötyöskentelyä oppilaiden ja heidän perheidensä kanssa, mutta tuen oikea-aikaisuuden ja oikean palvelun löytämiseksi tarvitaan koko oppilashuollon ja muiden lapsiperhetoimijoiden työpanosta. Taivalkosken oppilashuoltosuunnitelma löytyy osoitteesta:

https://lapitoy-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/harri_huttu_taivalkoski_fi/EfxQVOERiSICIZv6fT7cgBDXe7IGmOn9WGFkynAilfPQ?e=afnDAY

	2017	2018	2019
kuraattorien käyntimäärät perusopetus / lukio, OSAO	399	354 / 425	608 / 347
psykologin käyntimäärät	asiakkaita 187 käyntejä 927	asiakkaita 199 käyntejä 995	asiakkaita 205 käyntejä 1015

Taulukko: Kuraattorien asiakasmäärät vuosina 2017, 2018 ja 2019

Perheneuvolan tehtävänä on tukea ja edistää lasten ja nuorten myönteistä kehitystä järjestämällä ohjausta ja neuvontaa ja muuta asiantuntija-apua ihmissuhteisiin, perhe-elämään ja lasten kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä sekä tutkimusta ja hoitoa lasten kasvatukseen ja perhe-elämään liittyvissä ongelmissa. Taivalkosken kunnassa terveyskeskuspsykologi vastaa kunnan lasten ja perheiden tarpeeseen. Kuusamon perheneuvolasta on myös mahdollista ostaa perheneuvolan palveluita.

Taivalkosken kunnassa käy konsultoiva lasten ja nuorten psykiatri säännöllisesti kaksi päivää kuukaudessa. Mahdollisimman pitkälle kaikki hoidot ja tutkimukset pyritään tekemään Taivalkosken kunnan omalla tiimillä. Siihen kuuluvat psykiatri, kouluterveydenhoitajat ja kuraattorit, psykologi, sosiaalityöntekijät, perhetyöntekijät sekä luonnollisesti vanhemmat sekä varhaiskasvatuksen väki ja opettajat.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Kaikkeaa lasten ja nuorisopsykiatrista hoitoa ja tutkimuksia ei voida tehdä Taivalkoskella. Näitä ovat esimerkiksi vaativat neuropsykiatriset tutkimukset sekä perhedynamiikkaan liittyvät tutkimukset. Lisäksi erikoissairaanhoidon tehdään lähetteitä akuutissa kriisissä jopa M1 – lähetteen muodossa tai sovitusti OYS lasten ja nuorten psykiatristen osastojen kanssa. Lähetteen hoitoihin tekee joko päivystävä lääkäri tai lasten ja nuorten psykiatri.

Terveysneuvontaan kuuluvat **äitiys- ja lastenneuvolapalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhoito** ovat pääasiallisesti ennalta ehkäisevää toimintaa, jonka sisältö ja tavoitteet on tarkasti määritelty Valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (2011). Neuvolan lapsiperhetyössä perhetyöntekijä osallistuu terveydenhoitajan työparina vastasyntyneen lapsen perheeseen tehtävälle ensimmäiselle kotikäynnille ja hän voi tehdä viisi vauvaperhetyön käyntiä perheeseen. Lastenneuvolan kautta järjestetään tarvittaessa aikoja puhe- ja toimintaterapiaan.

	2017	2018	2019
äitiysneuvolakäynnit	767	623	601
lastenneuvolakäynnit	1850	1404	1391

Taulukko: Äitiysneuvola- ja lastenneuvolakäynnit 2017,2018 ja 2019

Sosiaalihuoltolain mukaan (10 §) kaikilla kunnan viranomaisilla on velvollisuus pyrkiä tukemaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Kasvatuksen tukemisella tarkoitetaan laajasti ottaen kaikkia sellaisia eri viranomaisten yhteistyöhön perustuvia toimia, joilla pyritään kehittämään lapsiperheiden ja heidän välittömän arkiympäristönsä mahdollisuuksia edistää lasten suotuisaa kasvua ja kehitystä.

Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja, kuten esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö, voidaan tarjota ennaltaehkäisevänä ja varhaisena tukena lapsiperheille. Asia tulee vireille sosiaalitoimistoon joko perheen omasta pyynnöstä tai perheen ja esimerkiksi koulun työntekijän yhdessä tekemän huolenilmaisun kautta. Sosiaalityöntekijä ottaa asian hoitaakseen seitsemän arkipäivän sisällä ja palvelutarpeen arvio tehdään perheen ja muiden yhteistyötahojen kanssa viimeistään kolmen kuukauden aikana tulleesta ilmoituksesta. Työskentelyssä korostuu perheen kuuleminen ja lapsen etu. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut perustuvat vapaaehtoisuuteen ja ne ovat matalan kynnyksen palveluita. Mikäli sosiaalitoimistoon tulee lastensuojeluilmoitus, toimitaan edellä kuvatun mukaisesti. **Sosiaalihuoltolain mukaiset perhepalvelut ovat ensisijaisia suhteessa lastensuojelun palveluihin.** Lapsella ja hänen perheellään on oikeus saada lapsen terveyden ja kehityksen turvaamiseksi välttämättömät sosiaalipalvelut ilman että perheeltä edellytettäisiin lastensuojelun asiakkuutta.

Muuta erityistä tukea tarvitsevien lasten (vammaiset lapset) palvelutarpeen arvioinnista ja palvelujen järjestämisestä vastaavat tapauskohtaisesti sosiaalityöntekijä ja avohuollon ohjaaja.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Lastenvalvojan työ on tarkoitettu vanhemmille isyyden tunnustamisen vastaanottamisessa sekä ero tilanteissa lasten huoltoon, tapaamisiin, elatukseen sekä yleiseen neuvontaan liittyen. Lastenvalvojan vastaanotolle voi varata ajan suoraan puhelimitse tai sähköpostitse. Lastenvalvojan työn tavoitteena on, että vanhemmuuteen ja eroon liittyvissä tilanteissa lapsen etu toteutuu. Työtehtäviin kuuluu ohjata, tukea ja auttaa vanhempia vanhemmuuteen liittyvissä asioissa, isyyden tunnustamisen vastaanottaminen, lasten huolto- ja tapaamis- sekä elatussopimusten laatiminen yhdessä asiakkaiden kanssa sekä heidän avustaminen ja ohjaaminen asiassaan tarvittaessa joko asiantuntija-avusteiseen huoltoriitasovitteluun tai oikeudelliseen prosessiin.

Aikuissosiaalityö tarjoaa yksin asuville ja perheille sosiaalityön palveluita. Aikuissosiaalityössä tehdään suunnitelmallista, tavoitteellista, pitkäjänteistä ja moniammatillista työtä. Tavoitteena on taloudellisen ja/tai sosiaalisen tuen ja palvelun tarpeessa olevien asiakkaiden kokonaisvaltaisen kuntoutumisen ja elämäntilanteen edistäminen. Keskeisessä osassa toimeentulotuen lisäksi ovat työllisyyttä edistävät palvelut (kuntouttava työtoiminta, TYP -toiminta). Aikuissosiaalityötä kehitetään koko ajan myös ennaltaehkäisevän lastensuojelutyön suuntaan. Lapsiperheitä voidaan tukea myös taloudellisesti täydentävän- tai ehkäisevän toimeentulotuen avulla kunnan sosiaalitoimessa esimerkiksi tukemalla lasten harrastuksia. Tuen saaminen edellyttää perus toimeentulo-oikeuden tarkistamista Kelan toimeentulotukihakemuksen kautta.

Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö, 4H, seuratoimijat sekä muut uskonnolliset yhteisöt järjestävät monipuolista toimintaa lapsille, nuorille ja perheille.

Lapsen, nuoren ja koko perheen hyvinvoinnin edistäminen, varhainen tuki ja puuttuminen sekä oikea-aikaiset palvelut eivät ole mahdollisia ilman monialaista yhteistyötä ja toimijoiden välistä kumppanuutta.

Lapsen hyvän kasvun ja kehityksen tukeminen tapahtuu kotona, päivähoitossa, koulussa ja vapaa-ajan parissa. Tämän varmistamiseksi kaikkiin palveluihin ja lasten kehitysympäristöihin on vakioitu lapsen toimivaa arkea tukeva kaksipuolinen Lapset puheeksi- toimintarakenne (LP). Taivalkoskella on otettu käyttöön 2014 Lapset puheeksi – työmenetelmä, jonka tavoitteena on tukea lapsen hyvää kehitystä ja ehkäistä yli sukupolvien siirtyviä ongelmia. Työmenetelmän avulla pyritään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tunnistamaan lasten ja perheiden avun ja tuen tarpeet ja vastaamaan niihin siten, että palvelut tarjotaan perheiden arkeen ja lasten normaaleihin kasvu- ja kehitysympäristöihin, kuten kotiin, kouluun ja päivähoitoon. Keskustelua tarjotaan jokaiselle perheelle, osallistuminen keskusteluun on perheille aina vapaaehtoista.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Työntekijä keskustelee vanhempien kanssa lasten kehityksestä ja kehitysympäristöjen toimivuudesta lapsen arjessa. Työntekijä kertoo lapsia suojaavista tekijöistä ja pohtii yhdessä vanhempien kanssa, mitä konkreettista lapsen arjessa voi tehdä suojaavien tekijöiden vahvistamiseksi. Jos lapsi tai vanhempi tarvitsee perheen ulkopuolista tukea, on mahdollista järjestää Lapset puheeksi – neuvonpito. Neuvonpito järjestetään aina, kun on tarve vahvistaa lasta suojaavia tekijöitä lapsen ja perheen sosiaalisen verkoston ja/tai eri julkisten tai kolmannen sektorin palvelujen avulla. Neuvonpito on toiminnallista verkostotyötä, jonka tavoitteena on saada aikaan perheen ja lapsen arjessa sellaisia konkreettisia tekoja, jotka tukevat lapsen pärjäämistä. Neuvonpito on tapa, jolla yhteistyötä tehdään perheen ja mukana olevien toimijoiden kanssa.

4.2 Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu

Lastensuojelulain tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.

Lastensuojelulain 27 §:n mukaan lastensuojeluasiakkuus alkaa, kun sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai ne eivät turvaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Lisäksi edellytetään, että lapsi tarvitsee nimenomaan lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia.

Avohuollon lastensuojelupalvelut ovat aina ensisijaisia tukemisen muotoja. Niitä ovat mm. tehostettu perhetyö, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta, perhekuntoutus, terapiapalvelut, taloudellinen tuki sekä avohuollon sijoitus. Lapsen edun niin vaatiessa myös huostaanotto ja lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle on mahdollista. Kaikissa näissä ratkaisuissa pyritään hyvään yhteistyöhön lapsen ja hänen perheensä sekä muun verkoston kanssa.

Ääritilanteissa lasta koskevat lastensuojelutoimet voivat olla vastentahtoisia. Niissäkin tilanteissa kaikilla osapuolilla on oikeus lakisääteisesti tulla kuulluksi. Mikäli sijoitukseen päädytään, perheen jälleenyhdistäminen tulee olla tavoitteena. Lapsen huostaanotto ja sijoitus päättyy viimeistään lapsen täyttäessä 18 vuotta. Tämän jälkeen nuorella on oikeus saada lastensuojelun jälkihuoltoa 25 ikävuoteen saakka. Jälkihuoltoon kuuluu lapsen tai nuoren asumisen järjestäminen, tuki opiskeluun tai työhön ja siihen valmentautumiseen, terveydenhuollon palvelujen ja sosiaalityön ja sosiaalipalvelujen järjestäminen, tarvittaessa lapsen tai nuoren vanhempien tukeminen sekä lapsen tai nuoren tukeminen taloudellisesti.

Lastensuojelulaki määrittelee ne viranomaiset ja tahot, joilla on lakisäänteinen velvollisuus tehdä suullinen tai kirjallinen ilmoitus lastensuojeluntarpeesta olevasta lapsesta kunnan sosiaalitoimelle. Tällaisia tahoja ovat mm. sosiaali- ja terveydenhuollon ja lasten päivähoidon, opetustoimen,

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

nuorisotoimen, poliisitoimen ja seurakunnan työntekijät. Näiden lisäksi myös yksityishenkilö voi tehdä lastensuojeluilmoituksen joko omalla nimellään tai nimettömänä. Palvelutarpeenarviointi tulee vireille joko lastensuojeluilmoituksesta, asiakkaan tai perheen omasta pyynnöstä tai muulla tavoin sosiaalitoimen tietoon tullessa asiana.

Sosiaalipäivystys vastaa ympärivuorokautisesti äkilliseen lastensuojelutyön tarpeeseen. Virka-aikainen sosiaalipäivystys hoidetaan Taivalkoskella. Muina aikoina päivystyksestä vastaa Kuusamon ja Taivalkosken yhteinen sosiaalipäivystys. Sosiaalipäivystykseen ohjattavia kriisitilanteita ovat mm. väkivaltatilanteet perheissä, äkillisen lastensuojelun tarpeen selvittäminen, onnettomuudet ja muut vaaratilanteet sekä lasten ja nuorten erityisvaikeudet.

4.2.1 Valtakunnallinen lastensuojelutilasto

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen tilastojen mukaan lastensuojeluilmoitus tehtiin 85 746 lapsesta vuonna 2019. Yhtä lasta kohti tehtiin keskimäärin 1,8 lastensuojeluilmoitusta. Kasvua oli edelliseen vuoteen seitsemän prosenttia.

Vuonna 2019 sijoitettiin kiireellisesti 4 522 lasta, mikä on neljä prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Kodin ulkopuolelle oli vuoden 2019 aikana sijoitettuna kaikkiaan 18 928 lasta ja nuorta. Lukumäärä kasvoi kaksi prosenttia edellisestä vuodesta. Jälkihuoltoperustein sijoitettuna oli vuonna 2019 1 500 lasta ja nuorta, minkä lisäksi avohuollon tukea sai yhteensä 7 646 jälkihuollossa olevaa lasta ja nuorta.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli 52 858 lasta ja nuorta vuonna 2019. Määrä väheni neljä prosenttia edellisestä vuodesta.

4.2.2 Taivalkosken lastensuojelun tilanne

Vuonna 2018 lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä Taivalkoskella on ollut 38 asiakasta ja vuonna 2019 35 asiakasta. Jälkihuollossa oli 2018 13 asiakasta ja 2019 10 asiakasta. Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaista perhetyötä tehtiin vuonna 2018 66 lapsen kanssa ja vuonna 2019 85 lapsen kanssa.

Lastensuojeluilmoituksia tehtiin sosiaalitoimeen 2019 63 ilmoitusta. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 54. Pääsääntöisesti lastensuojeluilmoitukset tulevat terveydenhuollosta, poliisilta, kouluilta tai yksityisiltä tahoilta. Lastensuojeluilmoituksen syynä on joko huoli lapsesta tai nuoresta (esim. koulunkäyntivaikeudet, päihteiden käyttö, psyykinen oirehdinta) tai huoli vanhempien kyvystä huolehtia lapsesta (esim. vanhemman päihteiden käyttö, vanhemmuuden haasteet).

Lastensuojelun sijaishuollossa pyritään suosimaan perhehoitoa, mikäli se vain on mahdollista. Tavoitteena on pyrkiä ennakoimaan lasten ja perheiden tilanteita ja arvioimaan palvelutarve huolellisesti. Akuuteissa kriisitilanteissa voidaan joutua nopeisiin ratkaisuihin lapsen tilanteen turvaamiseksi. Perhekuntoutusta käytetään apuna perheen tilanteen arvioimiseksi. Sen avulla pyritään myös kuntouttamaan perhettä siten, että sijoituksilta voitaisiin välttyä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

Lastensuojelun sijaishuollossa pyritään suosimaan perhehoitoa, mikäli se vain on mahdollista. Huostaanottojen ja sijoitusten määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia viimeisten vuosien aikana.

Taivalkoskella sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaista työtä tekee johtava sosiaalityöntekijä ja sosiaalityöntekijä - lastenvalvoja sekä kolme perhetyöntekijää, joista yksi työskentelee neuvolan puolella ja kaksi sosiaalitoimistossa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

5 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

Taivalkosken Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025 pitää sisällään seuraavat tavoitteet:

1. Huomaamisen kulttuuri

Esimerkiksi:

- Kannustavat kohtaamiset
- Elämänhallinnan lisääminen
- Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen

2. Terveysten ja hyvinvoinnin tukeminen

Esimerkiksi:

- lasten, nuorten ja perheiden liikunta
- harrastusmahdollisuuksien ylläpitäminen ja kehittäminen

3. Lapsiperheiden tuen edistäminen

Esimerkiksi:

- vanhemmuuden vahvistaminen
- Lasten ja nuorten sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen kehittäminen

Suunnitelman toteutumisen edellytyksenä on, että suunnitelmaan sitoutuvat ennen kaikkea päättäjät, kunnan eri yksiköt ja työntekijät. Lisäksi suunnitelman toteutumiseksi tarvitaan yhteistyötahojen, kuten viranomaisten, seurakunnan, järjestöjen ja seurojen tukea ja osaamista. Yhteistyöllä kaikkien osaaminen yhdistetään kuntamme lasten ja nuorten parhaaksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurantaryhmänä toimii laajennettu Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, jossa ovat edustettuina kunnan eri yksiköt, viranomaiset, OSAO ja seurakunta.

Seurannan ja arvioinnin kohteena ovat erityisesti muutokset lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilassa, kunnan eri toimialojen tuottamien palveluiden toimivuus, lasten ja nuorten elinolot kunnassa sekä tämän suunnitelman tavoitteiden toteutuminen. Näiden kohteiden seuraamisen avulla saadaan muodostettua kuvaa siitä, miten lapset ja nuoret voivat ja mitä voisimme tehdä heidän hyvinvointinsa edistämiseksi. Kukin taho raportoi tavoitteiden toteutumisesta vuosittain ja yhteenvedon tekevät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelijat.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

6 Seuranta ja arviointi

Taivalkosken kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu ohjaamaan lasten ja nuorten hyvinvointia edistävää työtä. Suunnitelman toteutumisen edellytyksenä on, että suunnitelmaan sitoutuvat ennen kaikkea päättäjät, kunnan eri yksiköt ja työntekijät. Lisäksi suunnitelman toteuttamiseksi tarvitaan kaikkien yhteistyötahojen, kuten viranomaisten, seurakunnan, järjestöjen ja seurojen tukea ja osaamista. Yhteistyöllä kaikkien osaaminen yhdistetään kuntamme lasten ja nuorten parhaaksi. Suunnitelman tavoitteissa on myös huomioitu kunnan muissa suunnitelmissa olevat tavoitteet ja toimenpiteet. Erilaisia tutkimuksia, kuten kouluterveyskysely, on hyödynnetty suunnitelmaa tehtäessä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tarkastetaan vuosittain lokakuussa, jolloin kunnan eri yksiköt raportoivat kokouksessa suunnitelman toteutumisesta omalta osaltaan. Suunnitelmaa hyödynnetään vuosittain tehtävien toimintasuunnitelmien teossa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurantaryhmänä toimii nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, jossa ovat edustettuina kunnan eri yksiköt, OSAO, seurakunta ja 4H. Seurannan ja arvioinnin kohteena ovat erityisesti muutokset lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilassa, kunnan yksiköiden tuottamien palveluiden toimivuus, lasten ja nuorten elinolot kunnassa sekä tämän suunnitelman tavoitteiden toteutuminen. Edellä mainittuja asioita seuraamalla saadaan muodostettua kuva siitä, miten lapset ja nuoret voivat kunnassa ja mitä voisimme tehdä heidän hyvinvointinsa edistämiseksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuoteen 2025

LÄHTEET

SOTKANet. Tilasto- ja indikaattoripankki. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. www.sotkanet.fi

Tilastokeskus. Tilastotietokanta StatFin.

<http://www.tilastokeskus.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

Roussu: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa. Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan. Osa 2. Suunnitelman seuranta ja arviointi.

www.mll.fi/kumppaneille/kuntayhteistyö/lapsivaikutusten-arviointi/